

Tevékenységi terv

Korosztály: 9-11 év

Műveltségi terület: Matematika és környezetismeret

Nyelv és kommunikáció

Zene és mozgás

Tantárgy: Tudományok - Integrált tevékenység

Kapcsolódó tantárgyak: Nyelv és kommunikáció

Zene és mozgás

Matematika

Vizuális nevelés

Témakör: Környezeti nevelés globális szempontból

A tevékenység tárgya: Madarak és Fák napja

A tevékenység célja: az emberiség környezetre gyakorolt hatásának a felismerése

Környezetvédelemre való nevelés, környezettudatos gondolkodás és életmód alapjainak letétele, ember és környezete közötti kölcsönhatás felfedeztetése

Sajátos kompetenciák : helyes viselkedés tanúsítása a természeti környezettel szemben

Műveltesített feladatok: adjanak példákat fafajtákra, madárfajtákra

- **Szerezzenek minél több információt a megadott témakörben a rendelkezésükre bocsátott könyvekből, folyóiratokból, elektronikus anyagokból**
- **Alakítsanak ki helyes magatartást a fák és madarak védelmére**
- **Értelmezzék a közmondásokat és szólásokat**
- **Vegyenek részt aktívan az órán**

Óratípus: vegyes (ismeretszerző, rendszerező, begyakorló)

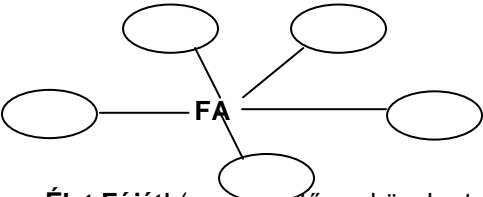
Módszerek, eljárások: beszélgetés, magyarázat, utasítás, bemutatás, szemléltetés, megfigyelés, kooperatív módszerek (vita, képtárlátogatás, szimuláció-szerepjáték, ötletbörze), didaktikai játék, ellenőrzés- értékelés

Munkaformák: frontális, egyéni, csoportos

Eszközök: fényképek, illusztrációk, az Élet Fája szemléltető kép,papír- madárka, irodalmi anyagok, népdalgyűjteménykönyvek különböző témakörökből, A4-es papírlapok, filctollak, színespapír, fakéreg-minták, madarak képei, játékpénz,tábla,kivetítő, különböző magvak, makk papírból.

Értékelés módok: Szóbeli értékelés – dicséret, elismerés

Tanterem elrendezése: az osztálytermet úgy rendezzük be, hogy a tanulóknak legyen mozgásterük. A két oldalán helyezzük el az asztalokat, amelyekre elhelyezzük azokat a segédanyagokat, amelyekre az illető csapatnak szüksége lehet. Így a jobb oldalon a Madarászok csapatának asztalai lesznek, 5 asztal, az első asztalon folyóiratok, szakkönyvek, a második és harmadik asztalon természettudományi lexikon, Csodálatos Állatvilág vagy a Tudás Fája sorozatból a madaras kártyák, oldalak, a negyedik asztalon szólásokat, közmondásokat, találós kérdéseket, irodalmi alkotásokat tartalmazó könyvek, az ötödik asztalon képzőművészeti alkotásokat tartalmazó gyűjtemények, népdalgyűjtemény. A bal oldalon az Erdészek csapatának asztalainál szintén a csapat munkájának megfelelő szakkönyvek, irodalmi alkotások lesznek. Ezenkívül minden csapat rendelkezésére bocsáthatunk számítógépet is, amelyet használhat az információk beszerzéséhez.

<i>A tevékenység MOZZANATAI</i>	TARTALOM DIDAKTIKAI FELDOLGOZÁS <i>(a tanító és tanuló tevékenysége)</i>	TANÍTÁSI – TANULÁSI FORMÁK MÓDSZEREK	IDŐTARTAM
<p>Szervezés</p> <p>Előkészítés, hangulatkeltés</p> <p>Célkitűzés</p> <p>Lazítás</p>	<p>A tanulók bevonulnak a terembe, elfoglalják a helyeiket a körben elrendezett székeken.</p> <p>Találós kérdés: Tavasszal kap levelet, ősszel küld csak választ, de nem egyet, nem is kettőt, hanem sok-sok százat. (fa)</p> <p>Hányadika van ma? Tudjátok-e, hogy milyen jeletősége van a mai napnak? A mai napon a Madarak és Fák napját ünnepeljük. (PPT bemutató a nap jelentőségéről, néhány érdekes adat- 1. melléklet)</p> <p>Ma ezzel kapcsolatosan fogunk mi is különböző tevékenységeket végezni, játszani, azért hogy ismereteinket bővítsük ebben a témában, valamint ötleteket szerezzünk, hogyan védhetjük mi is közvetlen környezetünket!</p> <p>Ötletroham:</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Bemutatom nektek az Élet Fáját! (szemlennető eszköz: kartonra rajzolt lombos fa)</p> <p>Beszélgetés: Miért ez a neve? Kik lehetnek a fa lakói? Miért van szükségünk fára? Milyen tárgyak készíthetők fából? Milyen fafajtákat ismertek? Stb. (az előző gyakorlat alapján elhangzott ötleteket is figyelembe vesszük a beszélgetésnél.</p> <p>Mivel helyesen válaszoltatok a kérdésekre kinyílik a fa lombja, a következő felíráttal: Isten hozott! A természet, ezen belül a növények, állatok szívesen látják a vendégeket, az embereket. Szeretnétek, ha mi is kirándulni mennénk? Akkor rajta!</p> <p><i>Ének: Somvirág, somvirág, aranyárga a világ, Kakukkfű, kakukkszó, kirándulni volna jó, Fűzfásipot faragni, fűzfalóval szaladni,</i></p>	<p style="text-align: center;">Frontális</p> <p style="text-align: center;">Szemléltetés, bemutató</p> <p style="text-align: center;">ötletbörze</p> <p style="text-align: center;">Beszélgetés</p>	<p style="text-align: center;">Összesen 45 perc 5 perc</p> <p style="text-align: center;">10 perc</p> <p style="text-align: center;">10 perc</p>

<p>Szünet</p> <p>Motiváció</p> <p>Csapatalkotás</p> <p>Ismeretszerzés, adatgyűjtés</p> <p>Ismeretek, adatok bemutatása</p> <p>Szünet</p> <p>Matematikai feladatok végzése</p> <p>Egyszerű összeadás és</p>	<p><i>Árkon-bokron által, háton hátizsákkal,</i> Menni-mendegélni, este hazatérni. Képzeletben fogunk ellátogatni erdőbe! Az érdekessége az lesz ennek a kirándulásnak, hogy egy mese segítségével mi leszünk az erdő megelevenedő fái. (2. melléklet) (a tanulók becsukott szemmel hallgatják a mesét) Reflektálás a mesére: Hogyan éreztétek magatokat.....? (amikor a tavasz megérkezett, amikor kisütött a Nap, amikor virágoztatok, amikor a gyerekek megsimogattak, csodáltak, amikor a motorosok megjöttek, amikor nem tudtál szólni, hogy hagyják abba, amikor a vihar jött, vihar után, stb) Most hogy érzed magad? Ének segítségével hívunk egy kismadarat vendégségbe! Ének: <i>Tilili- tülülü, csiri-cserere,</i> <i>Lombpalotába gyere be!</i> <i>Tilili-tülülü, csere-csiriri,</i> <i>Hogyha bejöttél, ne menj soha ki!</i> Megérkezett a kismadár! (kartonból készített szemléltető) Beszélgetés a madarokról: Ti milyen madárfajtákat ismertek? Mivel táplálkoznak? Hol élnek? Miért hasznosak? Melyik a kedvenc madarad? Stb.</p> <p>Tegyük otthonossá a madárkánk számára az Élet fáját! Csapatokat alkotunk : karton köröcskéket húz minden gyerek egy kosárból, majd színük szerint két csapat alakul: a zöld köröcskék az Erdészek, a sárga köröcskék a Madarászok. Az adott színű köröcskéket mindegyikén egy-egy szimbólum is található, így az Erdészek és Madarászok csoportján belül újabb kis csapatok lesznek: Építészek, Tudakozók, Konyhafőnökök, Nyelvészek, Művészek. (3. melléklet) Minden csapat az adatgyűjtést, munkája eredményét tojás vagy falevél alakú papírlapra írja, ezeket bemutatásnál felhelyezzük a fára illetve a madárfészekbe. A csapatok elfoglalják helyeiket a megfelelő asztal körül. Minden csapat megkapja a feladatát, és ennek megfelelően dolgozik. (4. melléklet)</p> <p>Minden csapat bemutatja a munkája eredményét.</p> <p>Ének: a gyűjtött madaras népdalokból eléneklünk néhányat.</p> <p>A madárkánk csőrében egy levelet látok! Ebben néhány feladatot hozott számotokra! 1.feladat: Minden makk közepén levő számhoz add hozzá a szám tükörképét: 3215, 2013,8101. A makkokat mágnessel felteszem a táblára.</p>	<p>Problematizálás</p> <p>Beszélgetés</p> <p>Frontális</p> <p>Csapatmunka</p> <p>Képtár-látogatás</p>	<p>5 perc</p> <p>5 perc</p> <p>5 perc</p> <p>5 perc</p> <p>10 perc</p> <p>Összesen: 90 perc</p> <p>5 perc</p> <p>5 perc</p> <p>20 perc</p> <p>60 perc</p> <p>20 perc</p> <p>Összesen: 40 perc</p> <p>5 perc</p>
--	--	--	--

<p>kivonás végzése,</p> <p>Átlépéses műveletek</p>	<p>2. Itthon telelő madarak képe található a táblán: fekete rigó, galamb, fakopáncs, cinege, szarka, vörösbecs. A madarak lábánál egy-egy művelet található. Minden madár szájában egy betű van. Helyesen kell megoldaniuk a műveleteket, növekvő sorrendbe állítaniuk és egy itthon telelő madár nevét kapják(szajkó).</p> <p>2538+4159= 6697 7416+94= 7510 634+9086= 9720 2317-409= 1908 5413-1247=4166 6725-1907=4818</p>		<p>10 perc</p>
<p>Szöveges feladat</p>	<p>Kivetítem, két tanuló is felolvassa, egy tanuló a táblánál megoldja: adatok, kérdés, megoldás, felelet</p> <p>Iskolánk tanulói különböző terméseket gyűjtöttek a madarak számára: 2322 makkot, 119-cel kevesebb diót, és annyi mogyorót, mint makkot és diót összesen.</p> <p>Hány termést gyűjtöttek összesen?</p>		<p>10 perc</p>
<p>Didaktikai játék</p>	<p>Mivel nagyon ügyesek voltatok, játszani fogunk.</p> <p>Mindenki húz egy cetlit a varázsdobozomból, egyszerű műveletekkel. Négyféle eredmény fog kijönni:10,20,30,40. Így négy csoportot alkotunk. Minden csoport kap játékpénzt és becsomagolt magvakat, különböző árakkal. Kijelölök csoportonként egy-egy elárúsítót, a többi a vásárló. Magvakat kell vásárolniuk a madaraknak.</p> <p>Mindenkinek kell számolnia az elárúsítónak és a vásárlóknak is.A műveleteket beírják a füzetükbe. Megbeszéljük a csoportokkal: aki tökmagot vásárolt mennyi pénze maradt? stb</p>		<p>15 perc</p>

Melléklet

„Az erdő megelevenedő fái”

Képzeljétek el, hogy ti fák, egy nagy sűrű, kerek erdő lakói vagytok. Néhányatok nagyon fiatal, néhányatok pedig már nagyon öreg, egyesek pedig épp a virágkorukat élik. Vannak köztetek: bükkök, tölgyek, vadvadkörték. De mindannyiőtökben közös, hogy már nagyon várjátok a közelgő tavaszt! Amely aztán nem is várat magára sokat!

Lágy szellő lengedezik...A felhők mögül előbújik a Nap. Sugarai lágyan simogatják a már kibontakozott leveleiteket. Annyira szeretitek a napfényt, hogy egyre csak nyújtózkodtok, ágaskodtok felő (nyújtózkodjatok a Nap felé!). Lassan kinyílnak a virágaitok is és az egész erdőben csodálatos virágillat lebeg. (Szimatoljatok bele a levegőbe!)

Ennek a csodálatos világnak az emberek sem tudnak ellenállni. Vasárnaponként kirándulók sétálnak a lábaitoknál, ti örömmel fogadjátok őket, mert mindig megcsodálnak benneteket. A gyerekek megsimogatják a törzseteket, nem törik le az ágaitokat, nem tépik le a virágaitokat, és soha-soha nem hagynak szemetet maguk után.

De sajnos nem csak ilyen kirándulók járnak a ti kerek erdőitekben! Egyre gyakrabban zavarja meg a nyugalmatok motorok hangja. A zaj elviselhetetlen, a kipufogógáz füstje fojtogató. A kerekek mély sebet vágnak a földbe, ahol gyökereitek erednek. Ti szólnátok az embereknek, de hangotokat valahogyan senki nem hallja. Ettől nagyon szomorúak vagytok. S mintha ez nem lenne elég nagy baj, a motorral érkező emberek még a szemetüket is eldobálják, nevüket pedig mélyen a törzseitekbe vésik. Hangoskodásukkal még az erdőben élő állatokat is megzavarják. Megkönnyebbülve lélegeztek fel, amikor a harsány társaság odébbáll.

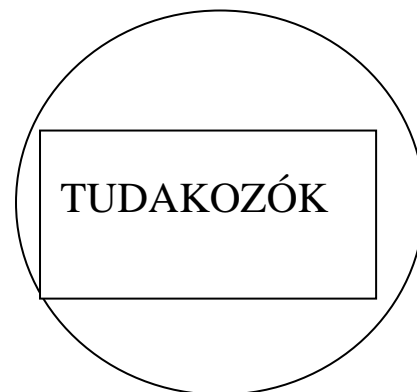
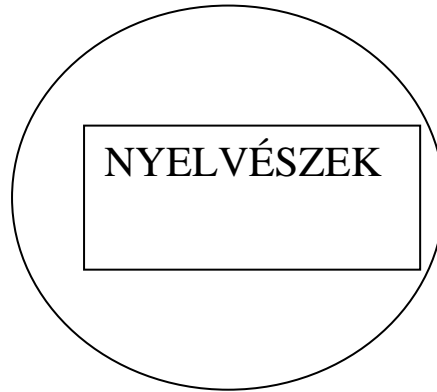
Ám a nyugalom nem tart soká! Viharfelhők gyülekeznek az erdő felett, mennydörgés rázza meg a csendet, fényes villámok cikáznak felétek! Először csak lassan fújdogál a szél, kissé jobbra, majd balra dönt benneteket (dülöngéljete!) A szél egyre csak erősödik, már tépi, szaggatja lombjaitokat, mígnem hatalmas vihar támad. Milliónyi és milliónyi esőcsepp hull a leveleitekre. Az öreg fák már nem tudnak ellenállni a szél kíméletlen rombolásának és nagy reccsenéssel zuhannak a földre, derékba törve. (Akinek megérintem a fejét, guggoljon le!) Először csak egy, majd még egy és még egy!

A vihar lassan lecsendesedik, kisüt a nap, a madarak újra csiripelnek, az állatok előbújnak rejtékükből. Ti is megnyugosztok, kinyitjátok a szemetek és körbenéztek! (Nyissátok ki a szemetek és nézzetek körbe!) Körülöttetek kidőlt öreg fák fekszenek, lombotok csapzott.

De ahogy múlik az idő, újra kivirultok és valami csodálatos dolognak lehettek szemtanúi. A kidőlt öreg fákon gombák, növények jelennek meg, apró állatok laknak kérgük alatt, egyesek táplálékukat is itt találják meg. Más állatok a fa ödvas törzsében lelnek bújó- és lakóhelyet. Arra

gondoltok, milyen szerencsések is ezek a fák, melyek hosszú életük végén bölcsői lehetnek az új életnek!

Csapatjelek

A csapatok feladatai:

	MADARÁSZOK	ERDÉSZEK
1. ÉPÍTÉSZEK	Tervezzetek madáretetőt! Írjátok le az elkészítését lépésről-lépésre! Rajzzal is bemutatatható!	Írjátok le, hogy melyik fafajta milyen felhasználásra alkalmas! Gyűjtsetek fával kapcsolatos mesterségeket!
2. TUDAKOZÓK	Mutassatok be részletesen két madarat! (Élettér, testfelépítése, táplálkozás, szaporodás, stb.) Gyűjtsetek érdekességeket róluk!	Mutassatok be részletesen egy erdőben található fát és egy gyümölcsfát!
3. SZAKÁCSOK	Készítsetek étlapokat különböző madarak részére!	Hogyan lehet felhasználni az erdei gyümölcsöket? Mutassatok be 1-2 receptet is!
4. NYELVÉSZEK	Gyűjtsetek madarakkal kapcsolatos találos kérdést, szólást, közmondást! (minimum 5) Értelmezzétek őket! Adjatok példát irodalmi alkotásokra, amelyekben szerepelnek madarak! (5)	Gyűjtsetek fával kapcsolatos találos kérdést, szólást, közmondást! (minimum 5) Értelmezzétek őket! Adjatok példát irodalmi alkotásokra, amelyekben szerepelnek fák! (5)
5. MŰVÉSZEK	Mit jelképez a madár? Hol található meg a madár, mint szimbólum? Adjatok példát! Gyűjtsetek népdalokat, amelyekben előfordul madárnév! Tervezzetek madár-mintás népművészeti tárgyat!	Mit jelképez a fa? Hol található meg a fa, mint szimbólum? Adjatok példát! Figyeljétek meg a különböző kéregtípusokat! Tervezzétek meg és készítsétek el az égig érő mesefát!

Didaktikai játékok

1. Őzjáték – értelemfejlesztő szabály-játék

A gyerekeket két csapatba osztjuk: őzek és természeti elemek, majd ismertetjük a játékszabályokat. Az állatoknak alapvetően négyféle dologra van szükségük: élelem, víz, menedék, élettér. Ezeket nevezzük most természeti elemeknek. Az élelem és a víz testük és erejük fenntartásához, a menedék a ragadozók előli elrejtőzéshez és a rossz időjárás előli elbújáshoz szükséges, az élettér pedig azért, hogy elegendő helyről tudják a táplálékot megszerezni, valamint el tudjanak menekülni a ragadozók elől. (Játszhatjuk úgy is, hogy a gyerekeknek kell kitalálniuk, mi az a fontos 4 dolog, amire minden előlénynak szüksége van.)

A természeti elemeket a következőképpen lehet jelezni:

- Az élelem: a hasunkra tesszük a kezünket
- A víz: a szánkhoz emeljük a kezünket
- A menedék: háztetőt formálunk a kezünkkel a fejünk fölé
- Az élettér: oldalra kitérjük a kezünket

A jeleket többször elisméltetjük, begyakoroltatjuk a gyerekekkel.

Az őzek és a természeti elemek egymástól kb. 15-20 cm-re, egymásnak háttal álljanak fel két sorban. A őzek közül mindenki gondolja ki, hogy a természeti elemek közül éppen mire van szüksége, és azt jelezze a kezével. A természeti elemek ugyanígy gondolják ki, hogy ők most melyik elemet képviselik, és szintén jelezzék a kezükkel. Adott jelre forduljon meg mindkét sor. Az őzek keressék meg azt a természeti elemet, amelyre szükségük van, fussanak oda hozzá, fogják meg a kezét, és együtt fussanak vissza az őzek sorába. Egy természeti elemet azonban csak egy őz vihet vissza, így nem jut mindenkinek párt! Amelyik őz nem talált magának párt, az sajnos elpusztul, és a természeti elemek sorába lép.

A játékvezető időnként változtathatja a játék alakulását. Megsúghatja például a természeti elemeknek, hogy az erdőben szárazság van, így senki nem lehet víz abban a fordulóban. Az őzek viszont erről nem tudnak, így továbbra is keresik a vizet...Ha túl sok az őz, lehetséges, hogy az

életter vagy az élelem fogy el. Végül az is megeshet, hogy ragadozó költözik az erdőbe. Egy önként vállalkozó farkassá válhat, aki a menedék vagy élelem nélkül maradt őzet kaphatja el. Az elfogott őzek farkassá válnak.

Érdemes megfigyelni, hogyan alakul az őzek száma az erdőben, attól függően, hogy mennyien voltak, vagy hogy milyen hatások érték az erdőt!

2. Táplálkozunk!

A gyerekek különböző színű szókártyákat húznak. Mindenik színű szókártya tartalmaz egy növény vagy állatnevet.

- Zöld: növények: lóhere, cickafark, lucerna, sárgarépa, fű, búza, kukorica, káposzta, stb
- Sárga: növényevő állatok: hörcsög, nyúl, kecske, őz, ló stb.
- Piros: ragadozók: menyét, farkas, oroszlán, stb
- Lila: csúcsragadozó: sas

Először kijönnek azok, akik a talajból, levegőből, napfényből táplálkoznak. Bemutatkoznak és leguggolnak. Utána kijönnek a vegetáriánusok, akik csak növényekkel táplálkoznak, bemutatkoznak és a növények mögé guggolnak. Őket követik a kisebb állatokkal táplálkozó ragadozók, majd a csúcsragadozó. Adott jelre elkezdődik a táplálkozás. Az első sor felnyújtja a kezét a Nap felé, a 2. és 3. sor rátámaszkodik az előtte lévőre (megeszik).

Arányosan osszuk a szókártyákat, a zöldből legyen a legtöbb, sárgából kevesebb, pirosból kevesebb, mint a sárgából, és a lilából csak egy. Annyi fordulót lehet játszani, amíg táplálék nélkül maradnak...Beszéljünk arról, hogy miért probléma ez: Miért baj, ha felbomlik az egyensúly?

3. Activity

Írjunk papírlapokra különböző környezetvédelmi fogalmakat és jelöljük a lapon, hogy körülírni, rajzolni vagy elmutogatni kell-e a feladványt. (pl. ásványvizes pillepalack, szelektív gyűjtés, napraforgó, szélkerék stb.) A gyerekek egyénileg is játszhatják, ilyenkor, aki kijön, annak a fülébe súgjuk a fogalmat, amit ezután elmutogat/ körülír/ lerajzol. Ezt követően mindig az kerül sorra, aki megfejtette az előző feladványt. Csapatokban is lehet activityzni, ebben az esetben a két csapat tagjai felváltva kerülnek sorra.

4. Állat, madár, hal...

Kiválasztunk egy kérdezőt, aki a kör közepére áll. Egy szivacs dobókockát vagy labdát dob a körben állóknak, miközben ezt mondja: állat, madár, hal,.....majd választ a három élőlény közül egyet és annak a nevét sorolja fel negyedikként. Például : állat, madár, hal, madár. Ebben az esetben a kérdeztnek gyorsan meg kell neveznie egy madarat. Az állat szó elhangzása után bármilyen madarat vagy halat is megnevezhet a játékos. Aki elrontotta a választást vagy olyan állatot nevezett meg, ami már elhangzott kívül a körből vagy kérdezővé válik.

5. Bírósági per

A gyerek közül kiválasztunk 5 gyereket, akik közül egy a bíró, a másik négy lesz az esküdtek. A többi gyereket két csoportra osszuk. Különböző témákat kapnak, amely mellett kell érvelniük, és megvédjék álláspontjukat. A bíróság meghallgatja mindkét felet, majd ítéletet hoz az ügyben.

Lehetséges ellenfelek: ökológusok – favágók

Földművesek, akik biotermékeket termesztenek - földművesek, akik vegyszereket használnak stb.

6. Fogalmazzanak levelet „Segítség, ember!” címmel, amelyet egy védett madár vagy növény írna az embereknek, hogy „zöld” gondolkodásra kényszerítse.